

بحران اوکراین
توانست مانند یک
کاتالیزور عمل کرده
و ضمن نمایش
ناکارآمدی نظم
کنونی، الگوها و
نظم‌های جدید در
حال ظهور را طرح
کند. در این زمینه،
دو نظم چینی و
روسی را می‌توان از
مهم‌ترین نظم‌های
در حال ظهور
دانست.

جنگ اوکراین از طریق کشورهای ذیل هریک از نظم‌های مذکور توجه به قواعدی را اجتناب‌ناپذیر ساخته است که به نظر می‌رسد این قواعد به منزله اصول نظم‌های امنیتی و رفتار خارجی بازیگران در آینده مدنظر قرار خواهند گرفت. این موارد عبارت‌اند از:

- تأکید کشورها بر توان هسته‌ای به عنوان مهم‌ترین عنصر بازدارندگی؛
- تقویت نظم امنیتی مناطق (به خصوص اروپا)؛
- تنوع بخشی به زنجیره تأمین و اولویت بخشی و توجه جدی به توان داخلی و ظرفیت کشورهای همسایه؛
- گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر در بلندمدت؛
- تضعیف روزافزون دلار به عنوان ارز ذخیره جهان و غیر دلاری شدن مبادلات؛
- افزایش اهمیت اتحادها و ائتلاف‌ها؛
- توجه به ضرورت قانون‌گذاری و مدیریت رمزارزها و ارزهای دیجیتال با توجه به کمک‌هایی از این جنس به اوکراین و همچنین وجود قابلیت دور زدن تحریم‌ها با آن‌ها؛
- افزایش نقش و بازیگری سازمان‌هایی نظیر سازمان خواربار و کشاورزی سازمان ملل متحد (فائو)؛
- افزایش اهمیت افکار عمومی و توجه به کمپین اطلاعاتی و عملیات‌های رسانه‌ای رقبا؛
- توجه به فناوری‌های نوین به عنوان توانمندی‌های مزیت‌ساز.

جمع‌بندی

بحران اوکراین توانست مانند یک کاتالیزور عمل کرده و ضمن نمایش ناکارآمدی نظم کنونی، الگوها و نظم‌های جدید در حال ظهور را طرح کند. در این زمینه، دو نظم چینی و روسی را می‌توان از مهم‌ترین نظم‌های در حال ظهور دانست که در کنار نظم کنونی نظام بین‌الملل، به مخالفت، رقابت و همکاری با یکدیگر خواهند پرداخت؛ بنابراین جهان پیش رو جهانی چندنظمی خواهد بود که در آن مواردی نظیر افکار عمومی، اتحادها و زنجیره تأمین اهمیت مضاعفی خواهند داشت.

به نظر می‌رسد منطقه غرب آسیا، که درست در نقطه تلاقی این نظم‌ها با یکدیگر قرار دارد، عرصه رقابت‌ها و همکاری نظم‌های رقیب قرار گرفته است و آن‌ها می‌کوشند تا نفوذشان در منطقه را بیش از پیش افزایش دهند. در این بین، جمهوری اسلامی ایران باید بکوشد تا ضمن تأکید بر نظم کنونی به سمت همکاری با سایر نظم‌ها حرکت کند؛ این امر از راه‌های مختلفی از جمله انعقاد توافق همکاری‌های راهبردی بلندمدت با چین و روسیه و پیگیری آن‌ها، گسترش روابط و همکاری با همسایگان و کشورهای منطقه، تنوع بخشی به زنجیره تأمین و تقویت توان بازدارندگی میسر خواهد شد. ▶